

**HOTĂRÂREA nr. 387
din 03.10.2018**

Dosar nr: 622/2018 conexas cu dosar 669/2018

Petiția nr: 5393/05.09.2018 conexasă cu petiția nr. 5760/20.09.2018

Petenți: ...și Forumul Gemocrat al Germanilor din România

Reclamați: ..., ..., ...

Obiect: afirmații cu potențial caracter discriminatoriu

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1. ...cu domiciliul de corespondență la
2. Forumul Democrat al Germanilor din România

Numele și sediul reclamațiilor

3. ...
4. ...
5. ...

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

6. Petenta sesizează Consiliul cu privire la acțiunile și afirmațiile săvârșite de către reclamați în calitate de persoane publice. Astfel, petenta reclamă acțiunea dlui ...de a posta pe pagina sa de Facebook multiple colaje prin intermediul cărora i se atribuiu Șefului Statului o serie de însemne naziste, afirmațiile senatorului ... făcute la postul TV Antena 3 cu referință tot la Președintele României, potrivit cărora Președintele ar fi "continuatorul naziștilor" și afirmațiile dnei deputat ... prin care a numit cetățenii români care au luat parte la protestele din 10 august 2018 "huligani violenți.....".

III. Citarea părților

7. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților

8. Părțile au fost citate pentru data de 13.09.2018 la sediul CNCD.

9. La termen s-au prezentat reclamații ... și

10. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților Susținerile petenților

11. Petenții solicită analizarea acțiunilor și afirmațiilor făcute de către părțile reclamate și sancționarea acestora.

Astfel, reclamă acțiunea dlui ...de a posta pe pagina sa de Facebook multiple colaje prin intermediul cărora i se atribuiu Șefului Statului o serie de însemne naziste. Prin acest

mesaj reclamatul a prejudiciat grav imaginea Președintelui României, a instigat la ură, intoleranță și discriminare.

12. De asemenea, reclamă afirmațiile senatorului ... făcute la postul TV Antena 3 cu referință tot la Președintele României, potrivit cărora Președintele ar fi “continuatorul naziștilor” în contextul rectificării bugetului României. *“Amânarea rectificării bugetare înseamnă necheltuirea unor bani de către anumite instituții publice, deși nesuplimentarea fondurilor pentru alte instituții are ca singur efect deficitul bugetar...”* Trebuie să spun că (în comunicatul de presă al Administrației Prezidențiale nr...) dânsul face acolo o acuzație ipocrită. O acuzație ipocrită din perspectiva zilei de 23 august și din perspectiva fostei demnități, dacă o pot numi așa, cu ghilimelele de rigoare, a domniei sale, aceea de președinte a unui continuator al grupului... organizația aia nazistă Forumul ...”. Întrebat dacă președintele României este “continuatorul naziștilor”, ... a răspuns “A condus Forumul German, care a fost continuatorul acelui grup care știm clar că a fost condamnat public vizavi de ...”. Acesta preciza, în timp ce citea pe telefon, că nu spune el, ci alții și că citește de pe net. *“Dacă Forumul German nu e continuatorul Grupului Etnic German aștept oficial lucrurile acestea, eu am spus ce citesc de pe net. Dar în ziua de 23 august să faci declarații de genul acesta și în anul Centenarului, mi se pare un pic deplasat din partea șefului statului, care trebuie să fie mediator”*.

13. Afirmațiile dnei deputat ... postate pe pagina sa de Facebook prin care a numit cetățenii români care au luat parte la protestele din 10 august 2018 *“huligani violenți cu dotare paramilitară din categoria rezist care au încercat să ocupe clădirea Guvernului, au insultat jandarmii, au aruncat asupra lor cu urină, fecale, pietre și bucăți de asfalt. Au avut temă clară să răstoarne prin forță Guvernul, indiferent de preț, chiar cu prețul vieții unei femei jandarm care se zbate acum între viață și moarte!”*.

Susținerile părților reclamate

14. Reclamatul ... a susținut în ședința de audieri că nu are nimic cu etnicii germani și respectă orice minoritate din România, însă reacția unora din țară și din străinătate îl obligă să detaliez cele spuse în emisiunea de la postul tv Antena 3. “Am spus atunci că am lecturat în presa vremii despre faptul că Forumul Democrat al Germanilor din Sibiu este continuatorul Grupului Etnic German (organizație fascistă). Am atașat cererea de chemare în judecată a FDGS prin care solicita recunoașterea calității de successor în drepturi al organizației față de grupul Etnic German (Deutsche Volksgruppe - minoritate națională germană)”. Reclamatul a atașat hotărârea instanței prin care s-a admis cererea formulată de FDGS. “Întrebare: Au făcut Primăria Sibiu (primar ...) și Consiliul local Sibiu apel în 15 zile la această hotărâre, așa cum prevede legea?”.

Prin urmare, reclamatul susține că afirmațiile facute sunt citite din presă.

15. Reclamata ... susține că în acea perioadă era plecată din țară, în concediu de odihnă. Cu toate astea, a urmărit presa și informațiile venite în presă cu privire la evenimentul din 10 august și a făcut o postare pe pagina sa de Facebook. Mesajul redat este următorul: *“Ce-am citit astăzi că s-a întâmplat la miting m-a sîderat și m-a convins că acolo N-A FOST DIASPORA. Au fost huligani violenți cu dotare paramilitară din ategoria #rezist care au încercat să ocupe clădirea Guvernului, au insultat jandarmii, au aruncat asupra lor cu urină, fecale, pietre și bucăți de asfalt. Au avut temă clară să răstoarne prin forță Guvernul, indiferent de preț, chiar cu prețul vieții unei femei jandarm care se zbate acum între viață și moarte. Ce m-a sîderat și mai tare? Că în fața unor asemenea manifestări, cel care a depus jurământ să apere statul de drept, președintele României Klaus Iohannis, în loc să ceară Jandarmeriei să ia măsuri sporite pentru anihilarea violențelor, orbit de ură împotriva actualei majorități, cere Parchetului General să ancheteze*

jandarmii?!Rușine Klaus Iohannis! Rușine liderilor PNL și USR pentru atitudinea luată!Nimic nu vă dă dreptul să încercați, cu disperare, să răsturnați un guvern legitim și să batjocoriți românii din Diaspora punându-le în cârcă asemenea manifestări”.

V. Motive de fapt și de drept

16. În fapt, Colegiul director reține acțiunile și afirmațiile făcute de către reclamați în calitate de persoane publice. Astfel, petenta reclamă acțiunea dlui ...de a posta pe pagina sa de Facebook multiple colaje prin intermediul cărora i se atribuiău Șefului Statului o serie de însemne naziste, afirmațiile senatorului ... făcute la postul TV Antena 3 cu referință tot la Președintele României, potrivit cărora Președintele ar fi “continuatorul naziștilor” și afirmațiile dnei deputat ... prin care a numit cetățenii români care au luat parte la protestele din 10 august 2018 “huligani violenți.....”.

17. În drept, în soluționarea prezentei petiții apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

18. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

Libertatea de exprimare nu este însă un drept absolut și comportă limitări în situații expres prevăzute de lege. În acest sens, este relevantă practica Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg în aplicarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită de o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoii imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) Protecția demnității umane este una dintre valorile protejate în raport cu libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare este

susținută până la limita în care încalcă un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertate de exprimare devine secundar. Libertatea de exprimare acoperă și declarațiile jignitoare până la momentul la care acestea nu conduc la incitare violentă (Surek și Ozdemri vs. Turcia, Karatas vs. Turcia, Oberschlick-Austria și Nilse – Johnsen vs. Norvegia – CEDO).

19. În cazul de față analizăm declarațiile/acțiunile unor persoane care ocupă funcții publice, respectiv deputat, senator și consilier la cabinetul primului Ministru și de la care informația capătă interes public. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană, dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, cum este cea de senator și deputat, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, *Convenția Europeană a drepturilor omului*, comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică induce responsabilități deosebite instituțiilor statului.

Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare". (ibidem, pct. 66).

Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la declarația reclamatului obiect al prezentei petiții. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

20. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane.

21. Protecția demnității unei persoane aparținând unei anumite categorii constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane, legat de sexul acestora – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Astfel, în ceea ce privește postarea unui colaj de imagini și însemne naziste, cu precădere la adresa președintelui României, pe pagina de socializare Facebook, de către ..., consilier la cabinetul Primului Ministru constituie discriminare conform art. 2 al 1 coroborat cu art 15 din Og nr. 237/2000 republicată, întrucât suntem în prezența unui comportament manifestat în public, Facebook fiind o pagină personală susceptibilă de a fi vizualizată de către mai multe persoane iar în acest caz informația difuzată capătă un **caracter public**. Facebook nu este un spațiu privat comparabil cu o cutie poștală electronică. Cutia poștală electronică poate fi controlată din punctul de vedere al informației transmise, în schimb Facebook este o rețea socială deschisă, un spațiu de expresie publică.

Din analiza mesajului postat pe contul propriu de Facebook al părții reclamate, Colegiul director constată că fapta are caracter de propagandă naționalistă și vizează atingerea demnității persoanei, în speță a președintelui Statului.

De asemenea, afirmațiile senatorului ... intră sub incidența prevederilor art. 2 alin 1 coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată., chiar dacă acesta a dat citate din presă și din sentința civilă nr. 2790 din 28 mai 2007. Modul tendențios în care a expus acest subiect la Tv aduce atingere șefului statului.

22. În acest sens, este imperios necesar a se reține și a se aminti, în același timp, urmele adânci lăsate de atrocitățile Holocaustului (uciderea a aproximativ 11 milioane de oameni, dintre care jumătate evrei, din Europa, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial). Regimul nazist și toate atrocitățile comise în acea perioadă au marcat omenirea și nimeni nu poate nega că personajul principal, Adolf Hitler, a fost cel care a pus în aplicare un plan naționalist și rasist de exterminare în masă a evreilor și altor „indezirabili” din Europa, precum și lichidarea adversarilor politici din Germania. De numele lui sunt legate cele mai multe crime împotriva umanității.

Ori, a compara sau a induce ideea că președintele Statului este nazist pentru că este etnic german, aduce grave prejudicii demnității acestuia.

Deși prelucrarea imaginilor postate pe Facebook nu a fost executată de către reclamat imaginile au fost distribuite, mai departe, în spațiul virtual de către acesta și astfel au ajuns la opina publică și, mai mult, au putut fi comentate de foarte multe persoane.

Prin urmare, faptele sesizate **depășesc limitele libertății de exprimare, constituie fapte de discriminare, se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.** (a se vedea și jurisprudența CNCD Hotărârea nr. 211/29.04.2015, Hotărârea nr. 104/07.03.2018)

23. În ceea ce privește afirmațiile doamnei ..., din mesajul postat și anexat la dosar, reiese faptul că declarația a fost realizată în contextul protestului din 10 august. Aceasta, nefiind în țară la acel moment, însă citind articolele de presă prin care se relatau neadevăruri despre modul în care Jandarmeria Română gestiona situația, a scris mesajul respectiv. Prin aceste declarații partea reclamată a dorit să își expună punctul de vedere cu privire la atacurile politice asupra Guvernului. : “Ce-am citit astăzi că

s-a întâmplat la miting m-a siderat și m-a convins că acolo N-A FOST DIASPORA. Au fost huligani violenți cu dotare paramilitară din ategoria #rezist care au încercat să ocupe clădirea Guvernului, au insultat jandarmii, au aruncat asupra lor cu urină, fecale, pietre și bucăți de asfalt.

Astfel, Colegiul director consideră că afirmațiile respective nu sunt adresate cetățenilor români din Diaspora și nu conduc la concluzia existenței un comportament care a avut ca scop sau vizează crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa acestora. Declarația vizează persoanele care au instigat și manifestat violențe în acea zi. Nu se poate interpreta că mesajul s-a adresat românilor din Diaspora atâta timp cât la protestele din 10 august au participat foarte multe persoane din țară.

Constatăm că în declarația dnei ... **nu există niciun element de incitare** împotriva românilor din Diapora, nu suntem în prezența unui "pericol evident și prezent".. Considerăm, că **într-o societate democratică nu se impune măsura limitării libertății de exprimare în acest caz.**

Faptele sesizate nu depășesc limitele libertății de exprimare, nu constituie fapte de discriminare, în sensul în care se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.

24. Considerăm că lipsa de rigoare a discursului persoanelor aflate în funcții de demnitate publică, atunci când se exprimă cu privire la importante chestiuni publice, nu poate fi corectată prin limitarea libertății de exprimare și prin aplicarea unei sancțiuni contravenționale. **Democrația se hrănește din libertatea de exprimare,** limitele comunicării pot fi depășite, pas cu pas, tocmai prin argumentare și deci prin dialog. Cu atât mai serios este pericolul negării libertății de exprimare când aceasta folosește temele egalității de șanse și nediscriminării ca instrument al luptei politice interne, compromițându-le.

Consiliul se delimitează de astfel de exprimări, dar nu consideră necesară limitarea libertății de exprimare prin ingerința statului.

Colegiul director consideră că neglijența în exprimare nu schimbă semnificația declarației deputateiTotuși, pentru viitor, statutul **constituțional al deputatului și rolul acestuia în cadrul democrației consituționale îl obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite comentarii interpretabile și care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.**

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu unanimitate de **voturi pentru,** decide următoarele:

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate împotriva reclamatului ... întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile nu se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ

2. Sancționarea reclamatului ..., cu domiciliul în, cu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8

din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

3. Faptele sesizate împotriva reclamatului ... întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile nu se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ

4. Sancționarea reclamatului ... cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

5. Faptele sesizate împotriva reclamatei ..., nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ

6. Consiliul recomandă părților reclamate să manifeste mai multă prudență atunci când își exprimă punctul de vedere cu privire la anumite situații și, în felul acesta, să evite să aducă atingere demnității umane, indiferent de categoria vizată.

7. O copie a hotărârii se va transmite părților:

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe a Sectorului București, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA

Data redactării: 04.10.2018

Redactat și motivat: A C F

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.